

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΚΕΨΗ των Heidegger και Adorno υπήρξε η προνομασκή «χώρα» την οποία «χαρτογράφησαν» οι γνωστότερες διαμάχες της δεκαετίας του 80. Ο στοχασμός των δύο αυτών φιλοσόφων συγκράτησε τα πνευματικά μορφώματα που αναρωτιούνται για τη δόμηση του σύγχρονου μας είναι.

Στη διαμάχη αυτή δόθηκε μια σημαντική ώθηση με το συμπόσιο που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Goethe στην Αθήνα από 22 έως 24 Νοεμβρίου 1989, με τίτλο: «Martin Heidegger και Theodor W. Adorno: ο διάλογος που δεν πραγματοποιήθηκε». Στο παρόν τεύχος του «Λεβιάθαν» παρουσιάζουμε τις αδημοσίευτες εισηγήσεις των συνέδρων με τη σειρά που ακούστηκαν στο τριήμερο. Πιστεύουμε ότι ο έλληνας αναγνώστης θα έχει πλέον μια ολοκληρωμένη εικόνα της όλης συζήτησης. Υπενθυμίζουμε ότι από τις εισηγήσεις του συμποσίου έχουν ήδη δημοσιευτεί στον ημερήσιο ή εβδομαδιαίο τύπο οι εργασίες: του κ. Κοσμά Ψυχοπαίδη «Κριτική του Ιδεαλισμού και Κριτική της Πράξης», του κ. Δημήτριου Μαρκή «Η μεταφιλοσοφία μετά από τη θεμελιώδη οντολογία και την κριτική θεωρία» και του κ. Θεόδωρου Γεωργίου «Η έννοια της φιλοσοφίας στον Heidegger και στον Adorno».

Εδώ θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε το Ινστιτούτο Goethe για την προσφορά των υλικών του Συμποσίου στον «Λεβιάθαν», το οποίο πέραν της διοργάνωσης ανέλαβε και όλο το βάρος της μετάφρασης των εισηγήσεων. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε την κ. Andrea Schellinger που χωρίς την προσωπική της βοήθεια τίποτε απ' αυτά δεν θα είχε ολοκληρωθεί.

Όσον αφορά τα δοκίμια που δημοσιεύονται στις άλλες σελίδες του «Λεβιάθαν», πιστεύουμε ότι διευρύνουν ή διευκρινίζουν όψεις της όλης διαμάχης: Το κείμενο του Martin Heidegger «Σημεία» σε μετάφραση και σχόλιο του Κώστα Γεμενετζή καθώς και το δοκίμιο των Russel A. Berman - Paul Piccone «Κρυμμένα χαρτιά: ο νεαρός Heidegger και η μεταμοντέρνα διαμάχη» που αναδημοσιεύεται από το περιοδικό Telos, ν. 77, του 1988. Το δοκίμιο αυτό

γράφτηκε με αφορμή τη δημοσίευση στο ιταλικό περιοδικό *Aut-Aut* της επιστολής του *Heidegger* στην κόρη του *Husserl* (*Aut-Aut* 223-24, 1988, pp. 6-11), η οποία και αναδημοσιεύεται εδώ. Παρουσιάζουμε τέλος την αλληλογραφία των *Marcuse-Heidegger* που πρωτοδημοσιεύτηκε στο γερμανικό περιοδικό *Pflasterstrand*. Οι δύο κυτές επιστολές αποτελούν μια μαρτυρία τόσο για την κριτική στάση του *Marcuse* προς τον *Heidegger* όσο και για την εκτίμηση του μαθητή προς το δάσκαλο, ο οποίος διέψευσε τις προσδοκίες του πρώτου.

Ο επίλογος κατά κάποιο τρόπο αυτού του τεύχους είναι το δοκίμιο του Νίκου Σεβαστάκη «Ρωμαντική εμπειρία και Νεότεριχότητα». Στο δοκίμιο αυτό ο Ν. Σεβαστάκης προσεγγίζει την ανάδυση του μοντέρνου υποκειμένου μέσα από τη ρωμαντική εμπειρία.

Αθήνα 27/10/1990

Γ. Ν. Μερτίκας

